

[Poul Møller.]
testamentsfortolkning, som man har gjort det fra ministeriets side i denne sag.

Det er ligeledes klart, at den stiftelse, det drejer sig om, og som blev indsat ved testamentet og ved den kongelige fundats af 1760, nyder en selvstændig retsbeskyttelse. Dette er bl. a. udtalt i den artikel, som det ærede medlem hr. Ib Thyregod citerede, hvor professor Poul Andersen fastslår, at stiftelsen må nyde retsbeskyttelse. Endelig er det udtalt af de retslærde — 7 juridiske professorer ved Københavns universitet — den 2. juni 1961 over for det høje folketing, at det drejer sig om tvangsafståelse af ejendom.

Folketinget giver sig altså til at lovgive på grundlag af, at 7 juridiske professorer fra København har sagt „tvangsafståelse af ejendom“, at en tidligere juridisk professor har sagt, stiftelsen må nyde retsbeskyttelse, at testamentets lovlighed og gyldighed ikke er bestridt, og at en professor ved Århus universitet, en fremragende jurist, hr. Knud Illum, har sagt, at ved testamentsfortolkning ved domstolene er man aldrig gået så vidt, som man her er gået.

Det kan dog give anledning til tvivl hos det høje folketing — ikke i og for sig tvivl om, hvorvidt man kan lovgive om det, men om der ikke skulle en erstatningsbestemmelse ind.

Den tidligere justitsminister — den nuværende højtærede indenrigsminister — udtalte i 1961, at hvis regeringen mente, der var tale om ekspropriation, ville den have foreslået en erstatning. Det vil altså sige, at regeringen har erkendt, at kommissionen er berettiget til en erstatning, hvis man finder, at der er tale om ekspropriation — og en række retslærde siger jo, at der er tale om ekspropriation.

Vi står derfor over for en umiddelbar risiko for, at domstolene underkender denne lovgivning, hvis man ikke søger en forhandling, så denne sag bliver bragt i orden ved en mindelig overenskomst mellem videnskaben, stiftelsen, og undervisningsministeriet og tinget. Et forlig ville kunne sikre, at sagen ikke blev afgjort af domstolene, men her i folketinget; for kommissionen er den eneste rette sagsøger, og den har været rede til forhandling.

Det mente det ærede medlem hr. Dupont ikke, men jeg kan her henvise folketingets medlemmer til bilag 15 i det bilagsmateriale, som er runddelt til medlemmerne. Her vil man se, at kommissionen har indstillet en række muligheder til folketingets overvejelse. Dette fandt sted i det tidligere omtalte møde den 22. april i folketingsudvalget. Men da kommissionen var gået ud ad døren, sagde udvalgets formand: „Så må vi afgive betænkning“. Det indtryk, de 3 positive muligheder for et forlig, som kommissionen, videnskabsmændene, fremkom med, gjorde på udvalgsflertallet, var altså sådan, at man straks derefter ville afgive betænkning, der fastholdt lovforslaget uændret. Jeg tror ikke, det er rigtigt at afvise en forhandling om at undgå en senere strid om kriteriets omfang og om at undgå en retssag.

Jeg vil endelig gerne fremhæve, at hvis man kører dette lovforslag igennem, kan det få ubehagelige konsekvenser med hensyn til resten af samlingen. Der findes i samlingen også noget, som andre kan ønske, og man gør brud på den internationale kodeks om at holde videnskabelige samlinger samlet. Hvis man først går frem efter proveniensprincippet — hvor de forskellige arkivalier og museumsgenstande stammer fra — er der ingen grænser for, hvilken splittelse der kan finde sted efterhånden.

Hvad kan der da forhandles om? Hvilke muligheder kunne der være for det høje folketing til at sikre en løsning, som kunne hindre en retssag og en strid om kriteriets omfang?

Der er først den nordiske løsning. Der er ting i denne samling, der stammer fra Norge, og der er ting, der vedrører Sverige. Der er meget, der vedrører Norge; der er meget, der vedrører Danmark, og der er meget, der vedrører Island. Skulle det ikke være et oplagt grundlag for en fælles nordisk løsning? Er det ikke et tegn på, at danske videnskabsmænd ikke pukker på dansk ejendomsret, når de er rede til at løfte denne sag op på det nordiske plan og skabe et fælles nordisk institut? Og de tænker sig, som det nævnes i betænkningen, ikke bare, at København skal være opbevaringsstedet, men at ethvert af de nordiske universiteter, hvor der foregår et forskningsarbejde, kan få de skrifter, der er af betydning for dette forskningsarbejde. Det